

Aluehallintovirasto

Turvallisempi huomien

Lapin alueellinen toimeenpanosuunnitelma

Sisäisen turvallisuuden ohjelma

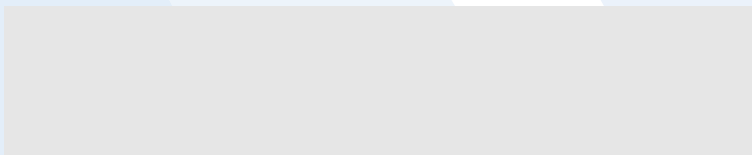
14.9.2012 Lapin aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirasto

Turvallisempi huominen
- Lapin alueellinen toimeenpanosuunnitelma

Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Rovaniemi 2012

Sisällysluettelo

1. Tausta ja tavoite	5
1.1. Sisäisen turvallisuuden ohjelma	5
1.2. Alueellinen ja paikallinen toimeenpano	5
2. Yhteistyön päämäärä	6
3. Toimintatapa	7
4. Seuranta	8
5. Toimenpiteet	9
5.1. Lisätään turvallisuuden tunnetta	9
5.1.1. Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia osallistua oman alueensa turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäävään työhön	9
5.1.2. Parannetaan maahanmuuttajataustaisen väestön turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ja lisätään heidän luottamustaan viranomaisiin	10
5.2. Kehitetään ennalta ehkäisevän turvallisuustyön tuloksia mittaavia indikaattoreita ja varmistetaan kansallisten kyselytutkimusten säännöllinen toteutuminen	11
5.3. Varmistetaan turvallinen oppimisympäristö	11
5.4. Parannetaan julkisten tilojen turvallisuutta	12
5.4.1. Parannetaan kauppakeskusten turvallisuutta	12
5.5. Varmistetaan työtään tekevien ihmisten turvallisuus	12
5.6. Parannetaan rakennetun ympäristön turvallisuutta	13
5.7. Lisätään liikkumisen turvallisuutta	13
5.8. Varmistetaan nuorille turvallinen kasvuympäristö	14
5.8.1. Katkaistaan nuorten rikoskierre ajoissa	14
5.8.2. Vähennetään nuorten uusintarikollisuutta	15
5.8.3. Ehkäistään lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa seksuaalista häirintää ja seksuaalirikoksia	15
5.9. Varmistetaan turvallinen elämä iäkkäille	15
5.9.1. Lisätään kotona asuvien iäkkäiden turvallisuutta	15
5.10. Vähennetään väkivaltaa ja sen uhkaa	16
5.10.1. Luodaan toimintamalli vakavan väkivallan ehkäisemiseksi nopeaa toimintaa vaativissa tilanteissa	16
5.11. Parannetaan yritystoiminnan turvallisuutta	17
5.11.1. Parannetaan turvallisuusjohtamisen edellytyksiä	17
5.11.2. Vähennetään omaisuuteen ja henkilöihin kohdistuvia riskejä	17
5.12. Vähennetään alkoholin käytöstä johtuvia turvallisuusongelmia	17

5.13.	Parannetaan rikoksen uhrin palveluja ja rikoksen tekijän tukea	18
5.13.1.	Lisätään rikoksen uhrille tarkoitettujen palvelujen määrää ja alueellista kattavuutta	18
5.13.2.	Ehkäistään uusintarikollisuutta parantamalla vapautuvan vangin tukea	18
5.14.	Ennalta ehkäistään ääriajatteluun perustuvia väkivaltaisia tekoja	18
5.15.	Varmistetaan vapaaehtoisten saatavuus turvallisuus- ja hälytystehtäviin	18

1. Tausta ja tavoite

1.1. Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Valtioneuvosto teki 14.6.2012 periaatepäätöksen kolmannesta sisäisen turvallisuuden ohjelmasta, jonka nimi on Turvallisempi huominen. Ohjelma on laadittu pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa päätettyjen linjausten mukaisesti.

Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että Suomi on Euroopan turvallisimman maa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena. Sisäisen turvallisuuden ohjelman ydinsisältö muodostuu hallitusohjelmassa päätetyn mukaisesti arjen turvallisuuden näkökulmasta tärkeimpien turvallisuusongelmien ennaltaehkäisystä ja ratkaisusta. Ohjelmassa on kuvattu arjen turvallisuuden tilanne ja haasteet sekä esitetty 64 toimenpidettä arjen turvallisuuden parantamiseksi.

Toimenpiteistä noin kaksi kolmesta painottuu ennaltaehkäiseviin toimiin. Pääosa toimenpiteistä on jatkossa pysyvää toimintaa. Ohjelmassa on päätetty toimenpiteistä muun muassa turvallisuuden tunteen lisäämiseksi, oppilaitosten ja julkisten tilojen turvallisuuden parantamiseksi, työssä kohdatun väkivallan ja vakavan väkivallan ja sen uhkan vähentämiseksi, nuorten turvallisuuden parantamiseksi sekä lapsiin ja nuoriin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vähentämiseksi, yritystoiminnan turvallisuuden lisäämiseksi ja rikosten uhrin palvelujen parantamiseksi.

1.2. Alueellinen ja paikallinen toimeenpano

Sisäisen turvallisuuden ohjelma toimeenpannaan ottamalla sen tavoitteet ja toimenpiteet huomioon tulosohjauksessa ja toiminnan ja talouden suunnittelussa. Lisäksi laaditaan alueelliset toimeenpanosuunnitelmat, jotka edistävät tavoitteiden alueellista ja paikallista toimeenpanoa. Alueellisissa toimeenpanosuunnitelmissa kuvataan, miten kansallisesti päätettyjä sisäisen turvallisuuden tavoitteita ja toimenpiteitä toimeenpannaan eri alueilla ottaen huomioon alueelliset erityispiirteet, jo toteutetut toimet sekä muu käynnissä oleva työ.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyt toimenpiteet toimeenpannaan osana perustyötä ja osa päätetyistä toimenpiteistä tulee olemaan jatkossa pysyvää toimintaa. Se ohjaa eri toimijoiden oman toiminnan ja palvelujen kehittämistä poikkihallinnollisesta näkökulmasta ottaen huomioon hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet.

Lapin toimeenpanosuunnitelmassa yhteen sovitetaan sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteitä maakunnallisten strategioiden ja ohjelmien sekä viranomaisten, kuntien, järjestöjen, elinkeinojen sekä hankkeiden tavoitteiden kanssa.

2. Yhteistyön päämäärä

Lapin alueellisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön päämääränä on muodostaa ja ylläpitää laajaan turvallisuusajatteluun perustuva turvallisuuden yhteistyöverkosto, joka kokoaa alueen viranomaiset, järjestöt ja elinkeinoelämän edustajat tavoitteelliseen turvallisuusyhteistyöhön

Yhteistyön keskeisenä tehtävänä on edistää alueellisesti yhteiskunnan yhteisen resurssien suuntaamista kuntatason toimijoiden tueksi ja edistää paikallisten resurssien laaja-alaista hyödyntämistä. Kuntien ja paikallisen työn tukeminen toteutetaan tunnistamalla jo olemassa olevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen paikalliset rakenteet ja saattamalla näiden kanssa yhteistyöhön turvallisuutta edistävät verkostot.

Taulukko 1. Lapin sisäisen turvallisuuden yhteistyön toimintamallin tavoitteet (vrt. SM 23/2011)

1.	Tukea ja edistää aiempaa paremmin kuntien ja muiden paikallisten toimijoiden (mm. elinkeinoelämä ja järjestöt) toimintaa parannettaessa arjen turvallisuutta ja häiriötilanteisiin varautumista.
2.	Yhteen sovittaa sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteita muiden kansallisten turvallisuus ja hyvinvointiohjelmien sekä maakunnallisten strategioiden (mm. Lapin hyvinvointiohjelma, Lapin KASTE-ohjelma, Lapin matkailustrategia, Lapin liikenneturvasuunnitelma, Lapin maaseutustrategia, Lapin järjestöstrategia) sekä yhteistyökumppaneitten tulostavoitteiden kanssa.
3.	Edistää alueellisten ja paikallisten toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta toimiala- ja sektorirajat ylittäen.
4.	Edistää ennaltaehkäisevää toimintaa, varhaista puuttumista ja syrjäytymisen ehkäisyä.
5.	Tarjota järjestöille entistä paremmat mahdollisuudet osallistua, niiden tavoitteiden mukaiseen, arjen turvallisuutta edistävään yhteistoimintaan.
6.	Tarjota elinkeinoelämälle mahdollisuus osallistua turvallisuutta ja häiriötöntä toimintaa edistävään yhteistoimintaan sekä samalla parantaa omaa turvallisuuttaan.
7.	Tunnistaa ja poistaa arjen turvallisuuden alueelliset ja paikalliset puutteet ja päällekkäiset toiminnot sekä vahvistaa turvallisuuden tilannetietoutta.
8.	Parantaa johtovastuussa olevien viranomaisten mahdollisuutta hyödyntää kaikkia alueella olevia resursseja häiriötilanteisiin varautumisessa ja niiden hallinnassa.

3. Toimintatapa

Lapin sisäisen turvallisuuden yhteistyössä noudatetaan sekä ns. Lapin toimintamallia että sisäasiainministeriön ehdotusta sisäisen turvallisuuden alueelliseksi toimintamalliksi. Lapin malli esitellään julkaisussa Lapin malli sisäisen turvallisuuden verkostoyhteistyössä – Sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä arjen turvaa (Lapin aluehallintoviraston julkaisuja 1/2011). Sisäministeriön ehdotus esitellään julkaisussa (SM 23/2011) Arjen turvaa yhteistyöllä - Ehdotus alueellisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön toimintamalliksi.

Taulukko 2. Lapin sisäisen turvallisuuden yhteistoiminnan keskeiset elementit (vrt. SM 23/2011)

1.	Laaja-alainen käsitys turvallisuudesta Laaja-alainen käsitys turvallisuudesta parantaa turvallisuuteen vaikuttavien asioiden ja niiden riippuvuussuhteiden ymmärtämistä. Näin eri toimijat voivat tunnistaa sekä oman että yhteistyökumppaneitten roolit kokonaisuudesta. Tämä edistää toimijoiden yhteisen tavoitteen muodostumista ja yhteistoimintaa.
2.	Ehkäisevä toiminta Ehkäisevällä toiminnalla vähennetään syrjäytymistä ja lisätään kansalaisten omaehtoista selviytymistä sekä valmiutta toimia arjen eri tilanteissa.
3.	Ohjelmien ja strategioiden yhteensovittaminen yhteisiin tavoitteisiin Turvallisuus- ja hyvinvointitavoitteiden kytkeminen alueellisiin, ja paikallisiin strategioihin sekä ohjelmiin mahdollistaa laajan toimijajoukon resurssien sekä hankeressurssien suuntaaminen yhteisiin tavoitteisiin.
4.	Avoin verkostoyhteistyö Mahdollistaa toimijoiden ja hankkeiden resurssien tehokkaan yhteiskäytön toteutettaessa toimijoiden omia ja yhteisiä tavoitteita.
5.	Hankeyhteistyö Hankeyhteistyö mahdollistaa lisäresurssin yhteisten tavoitteiden mukaisten toimintamallien kehittämiseen ja jalkauttamiseen.
6.	Normaaliolojen häiriötilanteisiin varautuminen Normaalioloissa tehtävällä, tuloksellisella yhteistyöllä, varmistetaan alueen resurssien ja osaamisen (viranomaiset, järjestöt, elinkeinot) mahdollisimman tehokas hyödyntäminen myös häiriötilanteissa.
7.	Paikallisen toiminnan ohjaus ja tuki Aluetoimijoiden yhteistyö varmistaa mahdollisimman tehokkaan tuen kunnille ja paikallisille toimijoille edistettäessä arjen turvaa sekä normaaliolojen häiriötilanteisiin varautumista ja niiden hallintaa.

4. Seuranta

Lapin aluehallintovirasto järjestää vähintään vuosittain toimenpideohjelman toteutumisen seurannan arviointitilaisuuksia, joissa yhdessä Lapin sisäisen turvallisuuden yhteistyöverkoston kanssa arvioidaan sen hetkinen tilanne ja sovitaan tarvittavista toimenpiteistä. Sisäisen turvallisuuden ohjelmakauden päätteeksi laaditaan loppuraportti, missä todetaan toimenpiteiden toteuminen.

5. Toimenpiteet

Toimenpiteiden kokoamiseen ovat osallistuneet seuraavat tahot:

Julkinen sektori	Kolmas sektori	Elinkeinot	Hankkeet
Lapin aluehallintovirasto	SPR	Lapin yrittäjät ry	Arjen Turvaa kunnissa -hanke
Lapin ELY – keskus	RIKU / Rovalan Settlementti ry	Länsi-Pohjan yrittäjät ry	PAKASTE -hanke
Lapin liitto	Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta		Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke
Lapin pelastuslaitos	Lapin ensi- ja turvakoti		Järjestöt kylässä -hanke
Rovaniemen kaupunki	SPEK		Taatusti turvassa -huolehtiva kyläyhteisö -hanke
Lapin poliisilaitos	Lappilaiset Kylät ry		Lapin matkailun turvallisuusjärjestelmä -hankekokonaisuus
Peräpohjolan poliisilaitos	MPK Lapin koulutus- ja tukiyksikkö		Kymmenen virran maa -hanke
Pohjois-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus POSKE	MLL:n Lapin piiri		Tunturikeskukset lasten ja nuorten silmin -hanke
MTT Rovaniemi	Lapin nuorisjärjestöjen verkosto		ABC kohtaa nuoria -hanke
Liikenneturva	SámiSoster ry		Lapin maaseudun tulevaisuuden avaimet
Lapin matkailun turvallisuusverkosto			
Lapin liikenneturvallisuusverkosto			

5.1. Lisätään turvallisuuden tunnetta

5.1.1. Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia osallistua oman alueensa turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäävään työhön

Nro	Toimenpide
1.	Jokaisessa Lapin kunnassa on ajantasainen turvallisuussuunnitelma. Järjestöjen ja kylien edustajat osallistuvat kunnan turvallisuussuunnitteluun. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Kunnat, Lapin aluehallintovirasto, poliisi, Lapin pelastuslaitos, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, SPR, Lappilaiset Kylät ry, MPK, SamiSoster ry, Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta
2.	Lapin kunnat ottavat laaja-alaisen hyvinvointi- ja arjen turvallisuustyön koordinoimisen apuvälineeksi sähköisen hyvinvointikertomuksen, jossa yhteen sovitetaan hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmia, paikallisia tarpeita (esim. kylien hyvinvointi- ja turvallisuuskartoitusten avulla) ja eri toimijoiden toimenpiteitä. Toteutus: Pilotointi 2012- 2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: Pohjois-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus / PAKASTE –hanke, kunnat, Lapin aluehallintovirasto, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne –hanke, SamiSoster ry

3.	<p>Vahvistetaan kuntien laaja-alaista turvallisuus- ja hyvinvointityötä. Perustetaan Lapin aluehallintoviraston hallinnoiman Arjen turvaa kunnissa – hankkeen Lapin pilottikuntiin (Kemijärvi, Tornio, Pelkosenniemi, Posio) laaja-alaiset hyvinvointi- ja turvallisuusryhmät (julkinen, elinkeino- ja järjestösektori) koordinoimaan arjen turvaan liittyvää ohjelmatyötä ja käytännön toimenpiteitä kunnissa. Jalkautetaan käytäntö myöhemmin muihin Lapin kuntiin.</p> <p>Toteutus: 2012 – 2014. Jalkauttaminen muihin Lapin kuntiin 2014-. Pysyvää toimintaa.</p> <p>Vastuu: Lapin aluehallintovirasto, Kemijärvi, Tornio, Pelkosenniemi, Posio, poliisi, POSKE /PAKASTE -hanke, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, MPK, SPR/VAPEPA, Lappilaiset Kylät ry, Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta</p>
4.	<p>Turvallisuuden / syrjäytymisen ehkäisyyn – teema on pysyvä aihe Lapissa järjestettävien järjestöfoorumien ohjelmassa.</p> <p>Toteutus: Pysyvää toimintaa 2013 alkaen.</p> <p>Vastuu: Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, SPR, Järjestöt kylässä -hanke, Lapin aluehallintovirasto</p>
5.	<p>Lapin kyliin ja taajamiin laaditaan hyvinvointi- ja turvallisuuskartoitukset. Kartoituksessa saatu tieto hyödynnetään kuntien turvallisuussuunnitelmissa sekä kylätaajamien laaja-alaisen kehittämisohjelmien valmistelussa.</p> <p>Toteutus: Pilotointi 2012-2013. Pysyvää toimintaa 2014 -</p> <p>Vastuu: Lappilaiset Kylät ry, kunnat, SamiSoster ry, MTT Rovaniemi</p>
6.	<p>Järjestetään jokaisessa Lapin kunnassa vähintään yksi turvallisuustapahtuma yhteistyössä viranomaisten ja kylien / asukasyhdistyksien kanssa. Kartoitetaan kylien tilannetta nyt ja katsotaan tulevaisuuteen.</p> <p>Toteutus: 2012-2014</p> <p>Vastuu: Lappilaiset Kylät ry, Lapin asukasyhdistykset, kunnat, poliisi, Lapin pelastuslaitos, SPR, Järjestöt kylässä -hanke, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, SPEK, MPK</p>
7.	<p>Vahvistetaan saamelaisalueen turvallisuutta suunnittelemalla ja järjestämällä erityisesti saamelaisille suunnattua turvallisuustilaisuuskoulutusta.</p> <p>Toteutus: Suunnittelu 2012-2013. Pysyvää toimintaa 2013-</p> <p>Vastuu: SamiSoster ry, poliisi, Lapin pelastuslaitos, saamelaisalueen kunnat, Lapin ensi- ja turvakoti, RIKU, Lapin aluehallintovirasto</p>
8.	<p>Jokaisessa Lapin kunnassa on MLL:n perhekahvila ja vertaistukiryhmiä.</p> <p>Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa</p> <p>Vastuu: MLL, kunnat, Lappilaiset Kylät ry, SamiSoster ry</p>

5.1.2. Parannetaan maahanmuuttajataustaisen väestön turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ja lisätään heidän luottamustaan viranomaisiin

Nro	Toimenpide
9.	<p>Järjestetään maahanmuuttajille arjen turvakursseja. Kohderyhminä ovat aikuiset, opiskelijat, varttuneet miehet ja kotona olevat naiset.</p> <p>Toteutus: Pilotointi 2013. Pysyvää toimintaa 2014 alkaen.</p> <p>Vastuu: MPK, SPR, Lapin ensi- ja turvakoti, SPEK, Poliisi, pelastuslaitos, kunnat, maahanmuuttajajärjestöt, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, Lapin ELY -keskus</p>

5.2. Kehitetään ennalta ehkäisevän turvallisuustyön tuloksia mittaavia indikaattoreita ja varmistetaan kansallisten kyselytutkimusten säännöllinen toteutuminen

Nro	Toimenpide
10.	Luodaan Lappiin yhteiset hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden indikaattorit. Toteutus: Pohjois-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus / PAKASTE -hanke 2012-2013. Jalkautetaan kaikkiin Lapin kuntiin. Pysyvää toimintaa. Vastuu: <u>Lapin liitto</u> , POSKE / PAKASTE -hanke, kunnat, Lapin aluehallintovirasto, Sairaanhoidopiirien perusterveydenhuollon yksiköt, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, SPR, Lapin poliisilaitos, Peräpohjolan poliisilaitos, SamiSoster ry
11.	Otetaan nuorisotyön arviointimalli käyttöön Lapissa Toteutus: Pysyvää toimintaa vuoden 2013 alusta Vastuu: Lapin ensi- ja turvakoti, Lapin ELY-keskus, kunnat
12.	Kouluterveyskyselyn hyödyntämismallin jalkauttaminen kuntayhteistyössä. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lapin aluehallintovirasto</u>
13.	Tuetaan indikaattorikorin kehittämistä ja myöhemmin hyödynnetään indikaattoritietoa valvonnassa ja ohjauksessa. Toteutus: Kehittäminen 2013 ja sen jälkeen pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lapin aluehallintovirasto</u>

5.3. Varmistetaan turvallinen oppimisympäristö

Nro	Toimenpide
14.	Kaikki Lapin koulut ovat mukana KiVa Koulu -hankkeessa. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: Kunnat/ koulut, Lapin aluehallintovirasto
15.	Jokaisella Lapin koululla on oma koulupoliisi. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Poliisi, kunnat / koulut
16.	Jokaisessa Lapin koulussa on koulutetut tukioppilaat. Tarjotaan tukioppilaskoulutusta jokaiseen Lapin kuntaan. Toteutus: Pilotointi 2012-2013. Pysyvää toimintaa 2014- Vastuu: <u>MLL</u> , Kunnat / koulut, poliisi, Lapin pelastuslaitos, Lapin aluehallintovirasto
17.	Jokaisessa Lapin oppilaitoksessa on ajantasainen, viranomaisten ohjeiden mukaan laadittu turvallisuussuunnitelma. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: Kunnat / oppilaitokset, pelastuslaitos, poliisi, Lapin aluehallintovirasto, MLL, SPR
18.	Perustetaan ja koulutetaan yläkouluihin nuorten omia ensiapuryhmiä. Toteutus: Pilotointi 2012-2013. Pysyvää toimintaa 2014- Vastuu: <u>SPR</u> , Järjestöt kylässä -hanke, MLL, kunnat /yläkoulut, poliisi, Lapin pelastuslaitos, Lapin aluehallintovirasto
19.	Tehostetaan viranomaisten ja koulujen välistä turvallisuusyhteistyötä ottamalla koulujen ja oppilaitosten turvallisuuskävelyt pysyväksi yhteistyömuodoksi. Toteutus: Pysyvä käytäntö. Vuosittaisen suunnitelman mukaan. Vastuu: Kunnat / Koulut, poliisi, Lapin pelastuslaitos
20.	Jokaisessa Lapin oppilaitoksessa järjestetään harjoituksia onnettomuus- ja uhkatilanteiden varalta. Harjoitukset suunnitellaan yhteistyössä koulun ja viranomaisten kanssa. Toteutus: 2012-2013. Pysyvää toimintaa Vastuu: Kunnat / oppilaitokset, pelastuslaitos, poliisi, SPEK, SPR, Järjestöt kylässä -hanke

21.	<p>Opettajien koulutuspäivien pysyvänä aiheena on turvallisuus ja syrjäytymisen ehkäisy. Katsaus kunnan turvallisuustilanteeseen, tietoiskuja väkivallan ilmenemismuodoista ja tiedotetaan mistä voi hakea apua, päihdetilannetietoa...</p> <p>Toteutus: Pysyvänä teemana Lapin opettajien VESO -koulutuksessa 2013 alkaen. Pysyvää toimintaa.</p> <p>Vastuu: Lapin aluehallintovirasto, kunnat, Lapin ensi- ja turvakoti, MLL, SPR, poliisi, pelastuslaitos</p>
22.	<p>Vahvistetaan koulujen turvallisuutta väkivalta- ja onnettomuustilanteiden varalle. Edistetään suojatun, selainpohjaisen tietojärjestelmän käyttöä koulujen sähköisissä turvallisuussuunnitelmissa.</p> <p>Toimenpide: Tiedottaminen 2012-2013.</p> <p>Vastuu: Lapin aluehallintovirasto, Rovaniemen kaupunki, poliisi, Lapin pelastuslaitos.</p>
23.	<p>Edistetään koulujen ”turvallisuuskalenterin” käyttöönottoa. Lapin kouluissa laaditaan koulukohtainen turvallisuuskalenteri, osana koulun toiminnan suunnittelua. Kalenteriin aikataulutetaan turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet: suunnitelmien päivitykset, koulutukset, ohjeistukset, tarkastukset yms.</p> <p>Toteutus: Pilotointi 2012-2014. Pysyvää toimintaa.</p> <p>Vastuu: Kunta / koulu, Lapin aluehallintovirasto, Rovaniemen kaupunki, SPR, Järjestöt kylässä -hanke</p>

5.4. Parannetaan julkisten tilojen turvallisuutta

5.4.1. Parannetaan kauppakeskusten turvallisuutta

Nro	Toimenpide
24.	<p>Parannetaan Lapin kauppakeskusten turvallisuutta kehittämällä turvallisuutta edistäviä toimintamalleja ja jalkauttamalla niitä kaikkiin Lapin kauppakeskuksiin.</p> <p>Toteutus: Yhteistyön aloitus 2013. Pysyvää toimintaa</p> <p>Vastuu: Lapin yrittäjäjärjestöt, Poliisi, Lapin pelastuslaitos, kunnat, SPEK</p>
25.	<p>Uusissa liikennemyymälöissä (ja mahdollisuuksien mukaan kauppakeskuksissa) tarjotaan nuorille mahdollisuus osallistua tilan suunnitteluun (suunnitteilla ja rakenteilla olevat tilat) ja tilan käytön pelisääntöjen laatimiseen. Kauppakeskuksissa ja liikennemyymälöissä työskenteleville kaupan ja vartioinnin edustajille tarjotaan nuorten kohtaamiseen liittyvää valmennusta ja perehdytysmateriaalia vrt ”ABC ja nuoret -opas”</p> <p>Toteutus: Nuorten Palvelu ry / ABC kohtaa nuoria 2012-2013</p> <p>Vastuu: Kauppakeskusyhdistykset, kauppa- ja palveluyrittäjät, Nuorten Palvelu ry / ABC kohtaa nuoria -hanke, Lapin matkailun turvallisuusverkosto</p>

5.5. Varmistetaan työtään tekevien ihmisten turvallisuus

Nro	Toimenpide
26.	<p>Lisätään kaupanalan työntekijöiden turvallisuusvalmiuksia. Järjestetään jokaisessa Lapin kunnassa koulutustilaisuuksia, joiden kohderyhmänä on myymälöiden henkilökunta. Aiheina mm. yksin työskentelevien työntekijöiden turvallisuus...</p> <p>Toteutus: 2013 – 2014 koulutusta tarjotaan jokaiseen Lapin kuntaan ja toteutetaan niissä kunnissa, missä on halukkuutta. Arvioidaan pysyvän toiminnan mahdollisuus 2014.</p> <p>Vastuu: Lapin yrittäjäjärjestöt, MPK, kunta, Lapin Ensi- ja turvakoti, SPR, poliisi, Lapin pelastuslaitos, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke</p>

5.6. Parannetaan rakennetun ympäristön turvallisuutta

Nro	Toimenpide
27.	Lapin vammaistyöryhmän kannanotot esteettömän liikkumisen puolesta. Kiinnitetään huomiota ympäristön ja toimitilojen esteettömyyteen lupa- ja valvontatarkastuksissa. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin aluehallintovirasto, Lapin vammaistyöryhmä
28.	Vahvistetaan hyvän ja turvallisen rakennetun ympäristön suunnittelua, toteutusta ja hoitoa poikkihallinnollisesti. Osallistutaan Lapin ELY-keskuksen ylläpitämään rakentamisen ohjauksen tiimityöskentelyyn. Toteutus: Pysyvää toimintaa 2012 Vastuu: Lapin ELY-keskus/Alueidenkäyttöyksikkö, Lapin pelastuslaitos, Lapin aluehallintovirasto
29.	Vahvistetaan paloturvallista rakentamista sekä pelastus- ja rakennusvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä. Järjestetään vuosittain rakenteellisen palonehkäisyn opintopäivät, jotka on suunnattu Lapin rakennustarkastus- ja pelastusviranomaisille ja rakentajille. Pysyvänä teemana on hyvä ja paloturvallinen rakentaminen. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: SPEK, pelastuslaitos, kunnat, Lapin ELY-keskus, Lapin aluehallintovirasto

5.7. Lisätään liikkumisen turvallisuutta

Nro	Toimenpide
30.	Toteutetaan aktiivisesti Lapin liikenneturvallisuussuunnitelmassa kirjattuja toimenpiteitä. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin liikenneturvallisuusryhmä
31.	Vahvistetaan ja ylläpidetään kunnallista liikenneturvallisuustyötä tukemalla kuntien liikenneturvallisuustyöryhmiä. Tavoitteena, että jokaisessa Lapin kunnassa on toimiva liikenneturvallisuustyöryhmä. Toiminta: Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin ELY-keskus, Lapin liikenneturvallisuusryhmä
32.	Kaikissa Lapin kunnissa on käytössä ”Vaaran paikat” -ilmoitusjärjestelmä, missä kuntalaiset voivat ilmoittaa havaitsemansa liikenne- ja muita vaaranpaikkoja. Toteutus: Tiedottaminen ja esittely muille Lapin kunnille 2012-2014. Vastuu: Kunnat, Liikenneturvallisuustyöryhmät, poliisi, pelastuslaitos, Lapin ELY-keskus, Liikenneturva, Lapin aluehallintovirasto / Arjen turvaa kunnissa -hanke, SPR, Lappilaiset Kylät ry
33.	Vahvistetaan ikäihmisten liikenneturvallisuustietoutta ja -taitoja. Jatketaan Lapin ikäihminen liikenteessä – vertaiskouluttaja hankkeen pilotointia järjestämällä alueellisia koulutustilaisuuksia ja vertaiskouluttajien yhteistapaamisia. Toteutus: Pilotointi 2012-2014 Vastuu: Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta, Liikenneturva, Lapin liikenneturvallisuusryhmä, Lapin aluehallintovirasto
34.	Lisätään varusmiesten liikenneturvallisuustietoutta. Järjestetään Särmänä liikenteessä koulutustilaisuuksia jokaisen saapumiserän ryhmänjohtajille Sodankylän ja Rovaniemen varuskunnissa. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Puolustusvoimat, Liikenneturva, Lapin liikenneturvallisuusryhmä

5.8. Varmistetaan nuorille turvallinen kasvuympäristö

Nro	Toimenpide
35.	Käynnistetään Lapissa yhteistyö toteuttamaan nuorten osallisuutta lisääviä ja syrjäytymistä ehkäiseviä toimenpiteitä. Hyödynnetään yhteistyössä mm.” Ihan tavallisia asioita” -työryhmän ja ”Sinisen kirjan” toimenpide-ehdotuksia. Toteutus: Toiminnan aloittaminen 2012. Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin aluehallintovirasto/ylijohtaja, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne, SPR...
36.	Vahvistetaan lapsiperheille suunnattua ehkäisevän perhetyön apua. Laaditaan yhteistyössä ehkäisevän perhetyön toteuttamismalli Lapin kuntien käyttöön. Sovelletaan toteuttamissuunnitelman valmistelussa Rovaniemen toimintamallia. Toteutus: Suunnittelu 2012-2013, Jalkautus 2013-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: POSKE, Lapin aluehallintovirasto, Lapin liitto, SamiSoster, SPR, MLL, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne, Lapin vammaistyöryhmä, kunnat, Lapin ensi- ja turvakoti, Rovaniemen kaupunki, Lappilaiset Kylät ry
37.	Tehostetaan lapsiperheille ja nuorille suunnattuja järjestöjen tuottamia palveluja. Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne kokoaa Lapin sosiaali- ja terveysalan järjestöjen ”Palvelutarjottimen” lapsiperheille ja nuorille, arjen turvaa parantavista palveluista. Tarjotaan palveluja kaikkiin Lapin kuntiin. Toteutus: Palvelutarjottimen suunnittelu 2012-2013. Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne
38.	Toteutetaan lapsille ja nuorille suunnattu Turvallisesti netissä -koulutushanke. Tarjotaan koulutusta jokaiseen Lapin kuntaan. Toteutus: 2013-2014 Vastuu: Kunnat, MLL, Lapin aluehallintovirasto, Rovaniemen kaupunki, kunnat, poliisi, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, SPR, Sámi Soster ry...
39.	Lisätään tunturikeskuksissa nuorille suunnattuja päihteettömiä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ja vapaaehtoista huoltopäivystystoimintaa. Iltaisin auki olevia kahvilapalveluita, joissa nuoret voivat viettää vapaa-aikaa ja joista he voivat tarvittaessa kysyä apua ja neuvoa aikuistumiseen liittyviin kysymyksiin. Toteutus: Ylläs 2013-2016 Vastuu: Nuorten Palvelu ry / Tunturikeskukset lasten ja nuorten silmin -hanke, Lapin matkailun turvallisuusverkosto.

5.8.1. Katkaistaan nuorten rikoskierte ajoissa

Nro	Toimenpide
40.	Kaikissa Lapin kunnissa otetaan käyttöön alle 18 -vuotiaiden rikoskierteen katkaisemiseksi kehitetty Ankkuri -malli. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin aluehallintovirasto, kunnat, poliisi
41.	Etsivää nuorisotyötä tehdään kaikissa Lapin kunnissa. Toteutus: 2012-2014 Pysyvää toimintaa Vastuu: kunnat, Lapin nuorisojärjestöjen verkosto, poliisi, Lapin ELY-keskus
42.	Vahvistetaan perheille ja nuorille suunnattuja matalankynnyksen kriisityöpalveluja. Toimenpide: Tarjotaan palvelua / etäpalvelua kaikkiin Lapin kuntiin. Vastuu: Lapin ensi- ja turvakoti, kunnat
43.	Vahvistetaan järjestöjen toimintaa ehkäisevässä nuorisotyössä. Rekrytoidaan nuoria mukaan järjestötoimintaan sosiaalisen pääoman vahvistamiseksi sekä kehitetään järjestöjen välistä yhteistyötä. Toteutus: Sovitaan järjestöyhteistyön toimintamalli 2013. Pysyvää toimintaa 2014. Vastuu: Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke

44.	Lisätään vapaaehtoisten tukihenkilöiden määrää, rinnalla kulkijoiksi pitkäkestoisin tukisuhteisiin Lapin ensi- ja turvakodin asiakkuudessa olleille nuorille. Tarjotaan toimintaa etäyhteyspalveluna kaikkiin Lapin kuntiin. Toteutus: Rekrytoidaan ja koulutetaan vapaaehtoisia. Pysyvää toimintaa. Vastuu: <u>Lapin ensi- ja turvakoti</u> , kunnat
-----	---

5.8.2. Vähennetään nuorten uusintarikollisuutta

Nro	Toimenpide
45.	Tarjotaan kaikille Lapin kunnille mahdollisuus järjestää yhteistyössä sopeuttamis- / aktiivitoimintakursseja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>MPK</u> , Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, SPEK, kunnat
46.	Osallistutaan sovittelutoimistojen järjestämän koulutuksen suunnitteluun koskien paikallisesti käytettävissä olevia auttamistahoja ja palveluja. Toteutus: Koulutustilaisuus 2013 Vastuu: <u>Lapin aluehallintovirasto</u> , sovittelutoimistot

5.8.3. Ehkäistään lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa seksuaalista häirintää ja seksuaalirikoksia

Lapin toimeenpanosuunnitelmassa ei ole kirjattu erillisiä toimenpiteitä lapsiin ja nuoriin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän ja seksuaalirikosten osalta.

5.9. Varmistetaan turvallinen elämä iäkkäille

5.9.1. Lisätään kotona asuvien iäkkäiden turvallisuutta

Nro	Toimenpide
47.	Osallistutaan ”Kotiin annettavien palvelujen” valtakunnallisen valvontaohjelman toimeenpanoon. kiinnitetään valvonnassa ja ohjauksessa huomiota turvallisuusnäkökohtiin. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lapin aluehallintovirasto</u>
48.	Tehostetaan iäkkäille suunnattuja järjestöjen tuottamia palveluja. Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne kokoaa Lapin sosiaali- ja terveysalan järjestöjen ”Palvelutarjottimen” iäkkäille kotiin tarjottavista, arjen turvaa parantavista palveluista. Tarjotaan palveluja kaikkiin Lapin kuntiin. Toteutus: Palvelutarjottimen suunnittelu 2012-2013. Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne</u> , Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta
49.	Päivitetään Alkoholiohjelman eläkeläisjärjestöjen kanssa tekemät kumppanuussopimukset sekä laaditaan sopimukset niiden eläkeläisjärjestöjen kanssa, joilla ei ole kumppanuussopimusta. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa 2014- Vastuu: <u>Alkoholiohjelma</u> , Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta
50.	Lapin pelastuslaitos käynnistää yhteistyössä sosiaaliviranomaisten kanssa riskienarviointikoulutuksen. Koulutus on suunnattu jokaiseen Lapin kuntaan, kotikäyntejä tekeväälle henkilöstölle. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa. Vastuu: <u>Lapin pelastuslaitos</u> , kuntien sosiaalitoimi
51.	Tarjotaan jokaiselle Lapin kunnalle kotikäyntejä tekevän henkilöstön turvallisuuskoulutusta. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>SPEK</u> , kunnat, pelastuslaitos, poliisi, SPR, Lapin aluehallintovirasto, Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta

52.	Tarjotaan jokaiseen Lapin kuntaan järjestettäväksi ”Ikäihmisten turvakursseja” . Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta</u> , MPK, SPEK, kunnat, poliisi, Lapin pelastuslaitos, Lappilaiset Kylät ry, SamiSoster ry
53.	Liitetään ikäihmisten kodin turvakartoitukset osaksi Punaisen Ristin ystävä- ja tukihenkilötoimintaa. Toteutus: Suunnittelu ja pilotointi 2012-2014. Pysyvää toimintaa. Vastuu: SPR, Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta, Järjestöt kylässä -hanke (Mahd.Ikätähti – hanke)MPK, SPEK, kunnat, poliisi, Lapin pelastuslaitos
54.	Ylläpidetään ja koulutetaan naapuriapurinkejä kotona asuvien iäkkäiden tueksi. Jokaiselle toimivalle naapuriapuringille järjestetään vuosittain koulutusta aiheesta. Toteutus: Pilotointi 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lappilaiset Kylät ry</u> , <u>Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta</u> , kunnat, SPEK, SPR
55.	Kehitetään ikäihmisten turvallisuutta ja kotona selviytymistä uuden teknologian avulla NIMO – hankkeen (Nordic Interaction and Mobility Research Platform) kautta. Toteutus: 2012-2013 Vastuu: Lapin yliopisto, SPR, Rovala, Lapin eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta

5.10. Vähennetään väkivaltaa ja sen uhkaa

5.10.1. Luodaan toimintamalli vakavan väkivallan ehkäisemiseksi nopeaa toimintaa vaativissa tilanteissa

Nro	Toimenpide
56.	Tuetaan ja edistetään MARAK – toimintamallin (Lähisuhdeväkivallan riskinarviointimalli) käyttöönottoa verkostoyhteistyössä yhdyshenkilöiden ja THL:n kanssa. Toteutus: 2015 Vastuu: <u>Lapin aluehallintovirasto</u>
57.	Luodaan toimintamalli, missä viranomaisen voi tarvittaessa hyödyntää Lapin sosiaali- ja terveysalan järjestöjen psykososiaalisen tuen ammattimaista osaamista akuuteissa väkivaltatilanteissa. Toteutus: Luodaan toimintamalli 2012-2014. Pysyvää toimintaa. Vastuu: Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, Lapin Ensi- ja turvakoti, poliisi, SPR, kunnat
58.	Vahvistetaan sosiaali- ja terveys- sekä kasvatustieteiden ammattilaisten ja järjestöjen vapaaehtoisten valmiutta tunnistaa asiakkaisiin kohdistuva väkivalta. Koulutetaan ja ohjeistetaan heidät toimimaan oikein ja turvallisesti. Toteutus: 2012-2013 laaditaan ohjeistus, tarjotaan koulutusta jokaiseen Lapin kuntaan. Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, Lapin aluehallintovirasto, Lapin ensi- ja turvakoti, kunnat, poliisi, Lapin aluehallintovirasto, RIKU
59.	Lapin kuntien sosiaali- ja terveystoimen henkilökunta on saanut ohjeistuksen ja koulutuksen uhka- ja väkivaltatilanteiden sekä onnettomuuksien varalle. Kaikissa hoitolaitoksissa on asianmukainen, viranomaisten ohjeiden mukaan laadittu turvallisuussuunnitelma. Toteutus: 2012-2013 ohjeistus ja koulutus. Pysyvää toimintaa Vastuu: Kunnat, Lapin pelastuslaitos, poliisi, Lapin Ensi- ja turvakoti, SPR
60.	Osallistutaan ”Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen” -ohjelman toimeenpanoon olemassa olevan yhdyshenkilöverkoston kanssa. Osallistutaan valtakunnallisen valvontaohjelman valmisteluun. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: <u>Lapin aluehallintovirasto</u>

5.11. Parannetaan yritystoiminnan turvallisuutta

5.11.1. Parannetaan turvallisuusjohtamisen edellytyksiä

Nro	Toimenpide
61.	Luodaan KATAKR:iin (Kansallinen turvallisuusauditointikriteeristö) pohjautuva turvallisuusnormisto matkailuelinkeinolle. Normistoa voidaan laajemmin soveltaa palveluliiketoiminnan turvallisuuteen. Toteutus: 2012-2013. Pysyvää toimintaa. Vastuu: Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti / Matkailun turvallisuusjärjestelmä -hanke, Lapin matkailun turvallisuusverkosto, SM, MARA, TEM, TUKES
62.	Luodaan Lapin matkailukeskuksiin kriisiviestinnän toimintamalli. Pilotoidaan matkailuyritysten keskinäisen kriisiviestinnän toimintatapoja sekä teknisiä ratkaisuja matkailutoimintaan liittyvien erityistilanteiden hallinnassa Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa. Vastuu: Matkailualan koulutus- ja tutkimusinstituutti / Matkailun turvallisuusjärjestelmä -hanke, Lapin matkailun turvallisuusverkosto
63.	Laaditaan alueelliset turvallisuussuunnitelmat kaikille Lapin matkailualueille. Toteutus: 2012-2013. Pysyvää toimintaa. Vastuu: Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti / Matkailun turvallisuusjärjestelmä -hanke, Lapin matkailun turvallisuusverkosto

5.11.2. Vähennetään omaisuuteen ja henkilöihin kohdistuvia riskejä

Nro	Toimenpide
64.	Lapin ja Perä-pohjolan poliisilaitokset sekä Lapin pelastuslaitos sopivat toimintamallin palonsyyn tutkintatiedon tehokkaamasta hyödyntämisestä turvallisuussuunnittelun ja koulutuksen tarpeisiin. Toteutus: 2012-2013. Pysyvää toimintaa. Vastuu: Lapin pelastuslaitos, poliisi

5.12. Vähennetään alkoholin käytöstä johtuvia turvallisuusongelmia

Nro	Toimenpide
65.	Edistetään PAKKA -toimintamallin käyttöönottoa Lapin kunnissa. Järjestetään PAKKA -koulutustilaisuuksia, työkokouksia, tiedotetaan, jaetaan materiaalia. Lisätään toimintamallin tunnettavuutta eri tilaisuuksissa, yhteistoiminnassa sidosryhmien kanssa. Toteutus: 2012-. Pysyvää toimintaa Vastuu: Alkoholiohjelma / THL, Lapin aluehallintovirasto, Lapin järjestöjärjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke
66.	Raskaus, vanhemmuus ja päihteet -toimintamalli otetaan käyttöön kaikissa Lapin kunnissa. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin ensi- ja turvakoti, kunnat, POSKE, Lapin sairaanhoitopiiri, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, Lapin aluehallintovirasto
67.	Vahvistetaan päihdeäitien ja -perheiden matalan kynnyksen tukipalveluja. Tarjotaan matalan kynnyksen palveluja kaikille äideille ja pikkulapsiperheille, joilla on päihdeongelma. Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Lapin ensi- ja turvakoti, Lapin sairaanhoitopiiri, Lappilaiset Kylät ry

5.13. Parannetaan rikoksen uhrin palveluja ja rikoksen tekijän tukea

5.13.1. Lisätään rikoksen uhrille tarkoitettujen palvelujen määrää ja alueellista kattavuutta

Nro	Toimenpide
68.	Tehostetaan RIKU:n alueellista ja saamenkielistä palvelua avaamalla uusi palvelupiste Tunturi-Lapin alueelle. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa Vastuu: RIKU, SámiSoster ry
69.	Tehostetaan RIKU:n toimintaa Lapissa kouluttamalla 20 uutta vapaaehtoista rikosuhritoimintaan. Toteutus: 2012-2014 Vastuu: RIKU...

5.13.2. Ehkäistään uusintarikollisuutta parantamalla vapautuvan vangin tukea

Nro	Toimenpide
70.	Lapin ensi- ja turvakodin Miestyön keskus tukee koevapaudessa olevia miesvankeja sekä Ylitornion avovankilasta vapautuvia miehiä Rikosseuraamusviraston pyynnöstä. Tarjotaan etäyhteyspalvelua kaikkiin Lapin kuntiin Toteutus: Pysyvää toimintaa Vastuu: Rikosseuraamuslaitos, Lapin ensi- ja turvakoti, kunta, MPK
71.	Lisätään vapaaehtoisten tukihenkilöiden määrää väkivaltakierteen katkaisemiseksi. Toteutus: Rekrytoidaan ja koulutetaan lisää vapaaehtoisia tukihenkilöitä ja ryhmien vetäjiä. Vastuu: Lapin ensi- ja turvakoti, kunnat.

5.14. Ennalta ehkäistään ääriajatteluun perustuvia väkivaltaisia tekoja

Lapin toimeenpanosuunnitelmassa ääriajatteluun perustuvien väkivaltaisten tekojen ennaltaehkäisyyn ei ole kirjattu erillisiä toimenpiteitä.

5.15. Varmistetaan vapaaehtoisten saatavuus turvallisuus- ja hälytystehtäviin

Nro	Toimenpide
72.	Tehostetaan vapaaehtoisten saatavuutta viranomaisten tueksi erilaisissa arjen turvallisuutta horjuttavissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Hyödynnetään vapaaehtoisten osaamista erityisesti etsintä-, ensihuolto- ja henkisen tuen toiminnoissa liittämällä Vapaaehtoisen Pelastuspalvelun järjestöjen resurssi Lapin kuntien ja viranomaisten valmiusorganisaatioon VAPEPA:n hälytys- ja koordinaatiojärjestelmän kautta. Selvitetään mahdollisuus liittää elinkeinon resurssi, varsinkin matkailukeskusalueilla, vastaavaan järjestelmään. Toteutus: 2012-2014. Pysyvää toimintaa. Vastuu: SPR / VAPEPA, Järjestöt kylässä -hanke, MLL, kunnat, poliisi, Lapin pelastuslaitos, elinkeinot, Lapin aluehallintovirasto, Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenne -hanke, MPK, Lappilaiset Kylät ry